

destičky příběhů minimálního bydlení, které musíte znát před stavbou malého domu

MINI DOMY

průvodce světem alternativního bydlení

www.venkovskydum.cz

Jak postavit dům levně, chytře a ekonomicky?

Inspirujte se lidmi, kteří to zvládli!

Rady a tipy na domov od pár tisíc až do milionu korun.

Exkurze do světa nejlevnějšího bydlení.

<i>Úvod.....</i>	<i>4</i>
Diogenes v sudu, aneb minimalizujme naše potřeby!.....	4
Agrese stavebního trhu, aneb minimalizujme náklady na stavbu!.....	6
Síla selského rozumu	8
Dům pro rodinu s dvěma dětmi.....	10
Od snu k realizaci, aneb maximalizujme efektivitu!	12
5 rad pro ekologické domy	14
Novostavba není jediným řešením	16
Mini-domy a 7 důvodů proč v nich žít!	18
Co je to pasivní dům?.....	21
Vyplouváme!.....	23
<i>Pár praktických rad, jak minimalizovat náklady na stavbu domu</i>	<i>25</i>
Výběr vhodného typu domu	25
Nešetřete na projektu.....	27
Důsledná právní opatření	29
Plánování, nákup a dovoz materiálů.....	31
Recyklace materiálu	32
Budujte postupně	33
Stavějte v sezóně	35
Zapojte známé a přátele	35
A dál?	36
Minimální levné domy nejsou nic pro mě!	37
<i>Minimální dřevostavby.....</i>	<i>38</i>
Moderní Maringotka.....	38
Náš druhý domov.....	41
Prérijní laboratoř.....	45
Dům pro dvě osoby.....	49
Pro radost z hor	53

Domek na Hinklově farmě	56
Pin-up houses	59
Dům pro umělce	62
Bez dluhů budují svůj sen	65
Mini-dům věhlasného architekta.....	68
Mini-chatka do extrému	72
<i>Minimální zděné domy</i>	74
Dům v Judith Mountain	74
Venkovský dům střední	78
<i>Recyklované domy</i>	82
Tiny texas houses.....	82
Zeměloď.....	86
Autobusem směr život.....	90
<i>Pojízdné domy</i>	93
Jalopy Cabins.....	93
Pojízdné mini-domky	97
Mobilní dům pro umělce „1“	100
Mobilní dům pro umělce „2“	103
Proto House	106
ProtoStoga	109
Pojízdný dům v alternativním duchu	112
Ekologický mobilní mini-dům.....	115
<i>Kontejnerové domy</i>	117
Diogene house	117
Arado weeHouse.....	120
FreeDomky.....	124
EKO dům z nákladního kontejneru	127
<i>Domy na vodě</i>	129
Plující vejce	129
Stříbrná ryba	131
<i>Závěr</i>	134

Úvod

Mou velkou zálibou je sledovat příběhy lidí, kteří se z různých důvodů rozhodli minimalizovat své potřeby a náklady na živobytí. Vždy mě fascinovala architektura, která vzniká spontánně, nemá jasné vymezení v zákoně a nezrodila se zpod pera vystudovaných architektů. Svět je velkolepým divadlem, v jehož každém zákoutí najdeme domy, které jsou esencí opravdové touhy po domově, a které nesou otisk nespoutané lidské touhy po svobodě. Tato kniha je kolekcí minimálních domů, které mě zaujaly natolik, že se o ně s Vámi chci podělit. Seznámení se s těmito domy je nejsilnější možnou inspirací při tvorbě vlastního obydlí, jehož náklady nebudou ve většině případů vyšší než jeden milion korun. **Nechte se inspirovat lidmi, jejichž znalosti jsou podloženy praktickými zkušenostmi.**

Prvních několik kapitol této publikace chci věnovat svým osobním postřehům a tipům souvisejícím s problematikou levných obydlí. Další část knihy již věnuji příběhům lidí, kteří se vydali na neznámou, ale krásnou cestu za vlastním domovem.

Diogenes v sudu, aneb minimalizujme naše potřeby!

*„Čím moudřejší je člověk, tím méně má potřeb.“
Diogenés ze Sinópe*

Ten, kdo jí hodně, nebude pravděpodobně zdravější než ten, který jí pouze tolik, kolik potřebuje. Bude mít zkrátka větší pravděpodobnost, že se o něj pokusí některé menší, či vážnější neduhy. To jsou věty, se kterými se mnou budete pravděpodobně souhlasit, a které potvrdí s jistotou i fundovaní lékaři a výživoví poradci. Podle mého názoru se to dá v jistém slova smyslu přenést na velikost našeho bydlení a na naše potřeby, které s ním souvisí. Na základě několikaletých zkušeností s výstavbou malých rodinných domů jsem

úvazek u sebe na stavbě. Víím, že rozhodování se v konkrétní situaci není častokrát tak jednoduché jak píší, ale doufám, že tušíte, co jsem tímto odstavcem chtěl primárně sdělit.

- Uvědomte si, že stavebnictví není věda
- Používejte selský rozum a buďte zodpovědní
- Naučte se myslet ekonomicky

Dům pro rodinu s dvěma dětmi

„Nikdo mi nevěří, že na ploše 5x5 m jsem si postavil dům pro sebe, ženu a mé dvě děti.“

Dům s koupelnou, technickou místností, třemi ložnicemi a obývacím pokojem je nejžádanějším artiklem na poli obchodu s realitami. Jeho cena se obvykle pohybuje okolo několika milionů. Každý správný projektant, prodejce nebo jiný „dobrák“ Vám vysvětlí, že k správnému a hlavně pohodlnému bydlení potřebujete velikou kuchyň, velkou sedačkovou soupravu, velkou spíž, sklep, garáž, dílnu, sklad zahradního nábytku, pokoj pro hosta a mnoho dalších nezbytných prostor. S každou touto „výhodou“ přímo úměrně vzrůstají náklady-realizace/ údržba/ vytápění.

Jeho pořízení obvykle doprovází zadlužení s následnou hypotékou, které sváže Váš život obvykle na mnoho desetiletí. Měsíc, co měsíc budete odvádět rentu a bát se, že když ztratíte práci, dům propadne a Vaše snaha vyjde vniveč. Pokud budete chtít dát výpověď a na tři měsíce odletět do Peru, tak si prostě budete muset počkat, až Vám bude 55 a hypotéku budete mít za sebou. Budete závislí na ostatních lidech a to Vás bude stát čas, peníze a roky života. Ano, žijeme v moderní otrokářské společnosti, kde neváháme naší osobní svobodu ztratit, abychom nemuseli být zodpovědní sami za sebe a nemuseli se intelektuálně namáhat. Je to vůbec život?

více než polovinu vyčerpali. Proto dál nečekejte. Budete-li dále čekat na změnu a činy odkládat na zítřek, tak zemřete stále čekající.

Můj kamarád a celoživotní námořník si postavil malý dům pro svou rodinu s dvěma dětmi. Řekl mi: „*Nikdo mi nevěří, že na ploše 5x5 m jsem si postavil dům pro sebe, ženu a mé dvě děti.*“ Byl jsem se na jeho dřevěný dům u řeky podívat a byl jsem z toho nadšený. Ten dům je esencí mé životní filozofie a názorů. Až na pár detailů, které bych osobně vyřešil jinak (typ krytiny, velikost některých oken atd.) je tento dům v pravém slova smyslu prostě krásný.

- Před zadlužením dejte na misky vah Vaší svobodu a „pohodlí větší ložnice.“
- Velikost vašeho budoucího domu vypočtete podle vzorce $N \times 5m^2 = X m^2$, kde N je počet obyvatel domu a X je výsledná velikost zastavěné plochy domu.
- Kdykoliv se přistihnete, že důležité rozhodnutí odkládáte na zítřek, dejte si facku.

Od snu k realizaci, aneb maximalizujme efektivitu!

Nejdůležitější je, abyste měli přehled o tom, co bude v plánu po obědě, zítra, za týden a jak by měla stavba přibližně vypadat za měsíc.

Na světě je několikanásobně víc lidí, kteří celý život o stavbě domu mluví, než těch, kteří alespoň jeden za život doopravdy postaví. Neříkám, že není důležité číst knihy, sám takové prodávám, ale prostě v jednu chvíli přijde okamžik, kdy z těch knih a internetu více nevyčtete a budete se muset nějakým způsobem postavit realitě čelem. Vzít do ruky metr a tu stavbu vyměřit, vzít lopatu a vykopat díru v zemi pro základ. **Neodkládejte tento důležitý krok na příští jaro**, nebo na dobu až budete vše znát. Je potřeba si uvědomit, že

nikdy nebudete znát vše. Uvidíte, že spousta neznámých a nezodpovězených otázek se samo tak nějak vyřeší v průběhu stavby. Sám jsem před takovýmito rozhodnutími stál. Například mi mnoho lidí říkalo, ať ty články, které dávám na internet, nějakým způsobem přeformuluji, doplním a vydám knížku. Všem jsem říkal, že se zbláznili, že přeci nejsem spisovatel a ten první krok si sednout k počítači, otevřít word a napsat první kapitolu knihy Stavba domu svépomocí jsem odkládal zbytečně dlouho. Rozhodně nechci napsání krátké knihy dát na stejnou úroveň, jako postavit dům, ale jisté podobné atributy strachu z neznáma jsou tam společné.

Průběh stavby naplánujte na měsíce dopředu. Je prakticky stoprocentní, že se plán v průběhu stavby změní, a to mnohokrát. Nejdůležitější je, abyste měli přehled o tom, co bude v plánu po obědě, zítra, za týden a jak by měla stavba přibližně vypadat za měsíc. Nejenom že takové plánování má silný povzbuzující a motivující efekt, ale lze tak ušetřit například náklady na dopravu. Pakliže si objednáme dodávku ze stavebnin, tak je žádoucí, abychom kapacitu nákladního prostoru naplnili bezezbytku a neměli tak zbytečné výdaje. Zkontrolujeme si plán na další časový úsek a podle něho nakoupíme materiál dopředu. **Zároveň je důležité, abyste měli také v záloze alternativní program** pro případ, že Vám Vaši kamarádi například den předem oznámí, že nemohou dojet pomoci s betonováním stropu. Pokud jste tak nuceni odložit tuto činnost najindy, můžete přejít na náhradní program a například začít shánět materiál na budoucí vnitřní konstrukce apod. Stejně tak je běžné, že Vám plány překazí nepřízeň počasí. Takový ztracený čas lze nahradit například propočítáním nákladů na závěrečné interiérové konstrukce a jiné výpočty nákladů, na kterých lze pracovat i při špatném počasí.

- Zkušenost je užitečnější než tisíc rad
- Mějte plán, kterého se držte
- Mějte alternativní program

v úvodní kapitole. Můžete najít vhodnou stavební parcelu ve vesnické zástavbě, která je ke stavbě rodinného domu vhodná a své okolí svou přítomností vhodně doplní a ucelí. Tato varianta je však méně častá, ale o to výhodnější pro své obyvatele.

Vedle osobních preferencí - zda postavit dům na vesnici, poblíž města, nebo někde jinde, – se také informujte na stavebním a městském úřadě, jestli se místo pro váš vysněný dům náhodou nenachází v záplavové oblasti, a nahlédněte do územního plánu (tím předejdete například nepříjemnému překvapení v podobě plánované stavbě dálnice hned za vaší zahradou).

Mnoho lidí při rozhodování podceňuje užitečné reference a nepřenositelné **zkušenosti ostatních lidí**. Před tím, než koupíte materiál, nebo se budete rozhodovat o detailech stavby, v kterých nemáte jasný názor, zkuste najít někoho, kdo již tuto zkušenost má. Jistě Vám rád poradí, a vy tak nebudete kupovat zajíce v pytli, či vstupovat do zbytečného rizika. Pakliže nikoho ze svého okolí nenajdete, google Vám již určitě nějakou referenci najde.

- Do stavby se pusťte s elánem, ale objektivně zhodnoťte Vaše manuální a organizační schopnosti
- Neváhejte vyhledat a povolat na pomoc zkušenější a povolanější osoby

Nešetřete na projektu

Možná největší a zároveň nejrozšířenější chybou, kterou stavebníci dělají, je snaha ušetřit na projektu. Tento nešvar se vyskytuje hojně především u nás v České republice, která je bohatá na výskyt domácích kutilů a „odborníků“ kteří všemu rozumí. **Správný architekt je vyučený tak, aby Vám ušetřil peníze tím, že precizně zpracuje projekt domu a tím předejdete jakýmkoliv spekulacím ze stran subdodavatelů a stavebních firem.**

Musíte si uvědomit, že projekt je v podstatě něco jako kostra celé stavby domu a pokud je špatná, tak bude špatný i výsledek. Individuální projekt

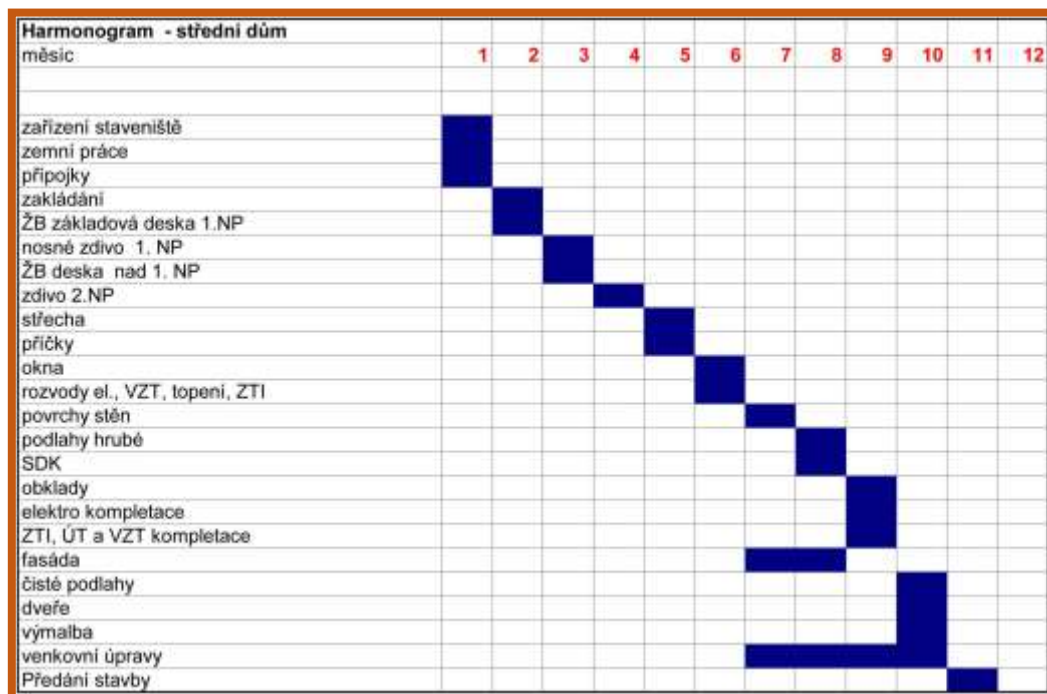
předání díla. Nedílnou součástí smlouvy o dílo jsou také sankce za nedodržení termínu. Navrženou smlouvu o dílo nejlépe překontroluje Váš kvalifikovaný právní zástupce.

- Buďte obezřetní před nejnižší cenovou nabídkou
- Při sepisování pravidel se stavební firmou trvejte na stanovení konkrétního časového harmonogramu

Plánování, nákup a dovoz materiálů

Čím lépe budete mít zorganizovanou stavbu, tím více ušetříte. Z tohoto důvodu nám slouží precizně zpracovaný harmonogram prací, který nám navrhne projektant, nebo který si sepíšeme sami. **Harmonogram prací** popisuje délku jednotlivých stavebních etap a to od vytyčení stavby až po její

Stručný časový harmonogram pro malý rodinný dům

sporákem, obývací pokoj s posezením pro dva a pračka se sušičkou. Samozřejmě se nezapomnělo ani na skladovací prostory.

Měsíční náklady na živobytí jsou okolo 4000 Kč, a tak má Macy hodně času se věnovat plánování a shánění finančních prostředků pro svůj další, přece jen o něco větší dům. Ten by měl mít podobu ekologické dřevostavby s výměrou okolo 56m². Macy by se ráda za několik let úplně odtrhla od hektického městského života a odstěhovala se nejlépe někam na venkov.

- Macy ušetřila tím, že se vyhnula komplikovanému povolení ze strany různých úřadů a především nemusela investovat do stavební parcely

Náš druhý domov

Autor	Jon Seinen
Náklady (Kč)	290 000,-
Rozloha (m²)	64
Základní materiál	Dřevěné trámy, nehoblovaná prkna, OSB desky
Kontakt	http://onstweedehuis.blogspot.cz/

Tento krásný dům leží na poměrně izolovaném místě, a tak byl postaven prakticky výhradně z lokálních materiálů. Základový rám z mohutných kulatin byl motorovou pilou nařezán na nedaleké pláži a pomocí provazů a tradičních tesařských spojů byl přikotven k připraveným kůlům, které vytvořily základ pro vodorovnou platformu. Dřevěné šindele Jon našťípal z naplavených špalků a dřevěnou rámovou konstrukci, tvořící stěny a krov domu, postupně sbíral na okolních plážích. Pomocí svého člunu je pak svážel na pláž v bezprostřední blízkosti novostavby. Kameny z nedaleké oblázkové pláže Jon použil i pro vydláždění místa pro krb, a tak jsou „plážové stavebniny“ patrné i v interiéru

Jon postavil dům pro sebe a pro svou mladou rodinu

domu. Nic jiného než lana, řetězovou pilu, kladky, lopaty, sekery a především šikovné ruce Jon ke stavbě nepotřeboval.

Náročná stavba je však vykoupena nádhernou lokalitou. Přímo z okna této chatky lze pozorovat hrátky kosatek v zálivu, mořské vydry, nebo vzácně i jeleny a jinou vysokou zvěř. Vzhledem k tomu, že je ostrov zásobován pouze několikrát do měsíce, je Jon odkázán na lov platýsů, lososů a halibutů, na jejichž nedostatek si rozhodně nemůže ztěžovat.

Jon sbírá dešťovou vodu, která je jediným zdrojem sladké pitné i užitkové vody. Na ostrově poměrně často prší, což zajišťuje dostatek vody. Jedním z mála neodstranitelných problémů je neustálé odplavování úrodné zeminy z malého políčka ve svahu. Aby zabránil devastování svého pozemku lesní zvěří, vybudoval kolem pozemku vysoký plot.

Občas se stává, že bouře, která bičuje pobřeží, naplaví do zálivu tolik dřeva, že znemožní návštěvníkům ostrova jejich bezpečné odplutí. Ti pak musí čekat, dokud je záliv opět bezpečný, což může trvat mnoho dní. „Je to krásný pocit nespoutaného souznění s přírodou.“ Říká Jon.

Interiér domu působí prostorně a útulně zároveň

S úctou o naší chatě mluvíme jako o našem druhém domově a snažíme se zde pobývat, jak jen nejčastěji to jde. S touto představou jsme tuto chatu stavěli. V patře je společná ložnice a v prvním podlaží je otevřená kuchyň s obytným prostorem. Vedle chaty jsme vybudovali velkou terasu, aby si naše návštěvy měly kde postavit stany. Ze všeho nejvíce milujeme chvíle, kdy si s přáteli užíváme podvečerního slunce a bavíme se o zážitcích, které jsme za celý den nastrádali. O rybaření, objevování krás okolní přírody, o práci na zahrádce a o našich splněných a nesplněných snech.

„Nejbližší soused je vzdálený půl hodiny cesty do kopce po lesní stezce.
Tato dobrovolná izolovanost vytváří přesně ten efekt, který od našeho
občasného „útěku z města“, očekáváme.“

Stavba nosné konstrukce domu

- Jon využil především své úctyhodné manuální zručnosti a tím velice ušetřil na materiálu i na práci.

Bez dluhů budují svůj sen

Autor	Karl a Hari Berzinovi
Náklady (kč)	250 000,-
Rozloha (m ²)	9- 60
Základní materiál	Dřevo, OSB desky, plech
Kontakt	https://www.facebook.com/pages/Tiny-House-Family/135396229896890?sk=photos_stream

Manželé Hari a Karl Berzinovi se rozhodli, že se **nebudou již nijak zadlužovat** a zatěžovat hypotékami. Museli se uskromnit a zvolit variantu **nejlevnější bydlení**. Zkrátka si svépomocí postavili maličký dům, který je stál kolem 12 000 dolarů. Spolu se svými dvěma dětmi v něm spokojeně žijí a radují se ze života.

Berzinovi jsou v Americe mediálně známou rodinou, která se s bravurou vypořádala s finanční tísni.

Pracují na zahrádce a chovají drůbež. Jejich **nízkorozpočtový způsob života** nadchnul mnoho Američanů, a tak se o své zážitky dělí na svém facebooku. Patrně našli efektivní způsob života, takže z našetřených peněz postupně budují dům větší, který stojí hned pár metrů od jejich mini-domku. Vzhledem k hospodářské krizi v Americe je tento trend živobytí v malých domech stále více populární. Na webu „**Život bez nákladů**“ Vás budeme i nadále informovat o lidech, jejichž příběh má sílu inspirovat mnoho ostatních lidí toužících po vlastním bydlení.

„Vzhledem k tomu, že Karl ztratil ze dne na den práci a my spláceli hypotéku na nový byt, byli jsme nuceni se z tohoto bytu vystěhovat a nějakým způsobem vyřešit naši tísnivou situaci. Měli jsme naštěstí v záloze malý pozemek, na kterém Karl během měsíce postavil malý domek, který nám na nějaký čas posloužil jako trvalé bydliště.

Brezinovi objevují kouzlo vlastního hospodaření

Po nějakém čase, kdy se naše finanční situace opět ustálila, jsme se „otřepali“ a začali stavět větší dřevostavbu nadohled od stávajícího provizorního příbytku. Nebyli jsme již vázáni žádnými splátkami, a tak se nám žilo daleko svobodněji a my si uvědomili, že jsme nakonec našli to, co jsme celá léta ve městě postrádali. Klid, radost a harmonii.“

Stavba nového domu v blízkosti dočasného mini-domku

- Berzinovi jsou typickou ukázkou toho, že „**budování postupně**“ je jednou z nejlepších cest k vlastnímu vysněnému domu (viz kapitola „Budujte postupně“)

Proto House

Autor	Darran Macca
Náklady (kč)	250 000,-
Rozloha (m²)	16
Základní materiál	Dvojosý přívěs, dřevo
Kontakt	http://protohaus.moonfruit.com/

První Protohouse vznikl jako syntéza experimentální architektury a mezioborové spolupráce. Během léta 2009 tak vyrostla jednoduchá konstrukčně jasná dřevostavba s přívěsem místo základů. Hlavními faktory při vytváření stěžejní koncepce byly udržitelnost, funkčnost, estetika a význam vzdělávání. Dům má rozměry 7,3 m x 2,4 m a je cca 4 m vysoký.

Protohouse není napojen na žádné inženýrské sítě a je do velké míry soběstačný. Je postaven převážně z recyklovaných a ekologických materiálů.

Exteriér Proto-hausu je proporčně skvěle zvládnutý

Díky dvouosému přívěsu, který je schopen unést 6350 kg, je celá tato konstrukce 100% mobilní. Domek disponuje čističkou užitkové vody a sám dešťovou vodu sbírá. Integrované solární panely a zásoby propanu poskytují dostatek elektřiny a tepla k zásobování elektrospotřebičů, vytápění a ohřevu teplé vody.

Během let 2009 a 2010 zorganizovali stavitelé několik workshopů, přednášek a setkání na amerických technických univerzitách. Snahou bylo propojit nápady studentů z oboru a amatérských stavitelů. Všechny akce byly veřejně zdarma přístupné a měly převážně vzdělávací charakter.

V rámci výzkumu v tomto mini-mobilním domě žijeme celoročně, což je pro nás výzvou a zároveň příslibem důkazu, že se náš projekt posouvá tím správným směrem. Bydlení v takovémto typu domu vyžaduje vyšší nároky na kvalitu mezilidských vztahů jeho obyvatel. Zároveň člověk mnohem intenzivněji vnímá, co se děje v bezprostředním okolí jeho domu. S přibývajícími mobilními domy se pozvolna mění vnímání veřejného prostoru, jak jsme se k němu stavěli dodnes. Vzhledem k tomu, že mnoho věcí, na které jsme z našich domovů byly

Práce na hlavní nosné konstrukci domu

zvyklí, jsme si nemohli dovolu do domu vměstnat, začali jsme více vnímat „**jak žijeme**“, což nás donutilo k přehodnocení našich zažitých vzorců přemýšlení. Paradoxně se na menším prostoru utužil náš vztah a uvědomili jsme si, jak moc jsme jeden pro druhého důležití. Oba dva spatřujeme v udržitelném způsobu bydlení budoucnost pro mnoho globálních problémů a chceme se tomuto tématu naplno věnovat i nadále.

V roce 2010 jsme se rozhodli, že náš „výzkum“ na poli minimálního bydlení posuneme ještě dál a vytvořili jsme projekt Proto House“2“, který jsme nazvali ProtoStoga.

Bílý interiér prostor opticky zvětšuje

- Mezi mobilními domy je z konstrukčního a estetického hlediska tento nejvíce dotažený.

